

■ Hosté jednání NeRV	str. 2
■ III. sjezd Rady seniorů	str. 3
■ Kandidáti do čela OSŽ	str. 4
■ Vedení NeRV informuje	str. 5
■ Historie železnic	str. 7
■ Linka Lovosice–Most	str. 7
■ O výchově a vzdělávání	str. 8
■ O zdraví...	str. 9
■ Sport	str. 10
■ Toulky	str. 12
■ Blahopřejeme	str. 12

VÝZNAM ODBORŮ ROSTE

STÁLE PLATÍ

NEZNALOST ZÁKONA NEOMLOUVÁ

Zdá se, a vše tomu i nasvědčuje, že ekonomika České republiky roste každým dnem. Možná v současnosti i nejrychleji ze všech zemí Unie. Ale že by to počítávaly také naše peněženky, se nezdá. Patříme k zemím, které mají absolutně nejnižší mzdu – ať už se jedná o kupní sílu či kurzovní přepočet. Vždyť co je to například minimální mzda ve výši jedenácti tisíc korun proti ostatním vyspělým zemím. Je pravda, že podhodnocená koruna nás spíše odkazuje do nižší kategorie členských zemí, o to však lze sotva stát. A tak můžeme jen s radostí přijmout snahu odborů o navýšení minimální mzdy na 12 500 korun, což přinese rovněž navýšení zaručených mezd. Ať už se zaměstnavatelé staví třeba na hlavu. Vždyť rostoucí životní úroveň musí být plně v souladu s rostoucími ekonomickými výsledky a ne se diametrálně odlišovat. Levná práce by měla zůstat minulostí, archaismem politiky vládních činitelů.

Pokračování na str. 3

SEMINÁŘ PRO NOVĚ A STARONOVĚ ZVOLENÉ FUNKCIONÁŘE, HOSPODÁŘE A ČLENY ZV OSŽ AŽD PRAHA, POŘÁDANÝ ODBOROVÝM SDRUŽENÍM ŽELEZNIČÁŘŮ A ZAJIŠTOVANÝ NERV OSŽ SE USKUTEČNIL 18. DUBNA V ZASEDACÍ MÍSTNOSTI SPOLEČNOSTI AŽD PRAHA A BYL ZAMĚŘEN NA ZÁSADY HOSPODAŘENÍ, ROZPOČTY, DAŇOVÉ POVINNOSTI A ZPRACOVÁNÍ ROČNÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKY ZÁKLADNÍCH ORGANIZACÍ, VČETNĚ AKTUÁLNÍCH NOVELIZACÍ VEDENÍ ÚČETNICTVÍ.

Lektorem byl Zdeněk Görner, který se této problematice věnoval velice podrobně, aby žádná z daných problematik nezůstala neobjasněna.

Orientovat se v této problematice, jak mnohokrát uvádíme po zkušenostech ze základních organizací, je opravdu velice složité.

Milan Sedlák

Foto: Jan Buchta

Jednání NeRV, které se uskutečnilo 2. května byli přítomni 1. místopředseda OSŽ Vladislav Vokoun a místopředseda Mgr. Martin Malý, aby se zástupcům nezávislých organizací představili jako kandidáti na předsedu Odborového sdružení železničářů.

Foto: Jan Buchta

VÝZNAM ODBORŮ ROSTE

Dokončení ze str. 1

Jen si uvědomme, jaký je rozdíl mezi příjmy našich zaměstnanců a zisky, které plynou do zahraničí nadnárodním společnostem. Z oficiálních statistik vyplývá, že se jedná zhruba o částku tři sta miliard korun.

V minulém čísle jsme se zmínili o zahraničních firmách, které se snaží omezovat sílu odborů uplatňováním zákonů země, kde mají své hlavní sídlo. To je ovšem naprosto scestné. Proto je třeba bedlivě zvážít každý byt sebedobnější ústupek, který jejich dcery na našem území od odborových organizací požadují. Je to takový plíživý postupný atak, vyústující až k následnému ochromení odborových snah po zachování sociální spravedlnosti. Naopak je třeba brát si poučení i ze zahraničních odborových aktivit té které země a snažit se prosadit to, co už se podařilo odborům

v sídelních zemích zahraničních společností. A jsou-li tamní odbory pozadu za těmi našimi, pak jim jít svou aktivitou příkladem.

Vyžaduje to od odborových funkcionářů mimořádnou trpělivost, ochotu angažovat se a svým způsobem i riskovat. Proto si jich mimořádně vážme, nemusíme je hýčkat, i když si to za svou obětavost plně zaslouží, ale pomáhejme jim v jejich úsilí. Vždyť jsou tu pro nás a mnohdy doslova a do písmene „bojují“ za nás. A rovněž se angažují za nečleny... za všechny zaměstnance firmy, což je poněkud nespravedlivé. Odbory tak sice získávají lidskou tvář, ale už nikoliv rostoucí členskou základnu, která by ukázala, že jsou dokonalým partnerem vedení společnosti.

Jen tak je totiž možno zajistit zaměstnancům své místo na slunci, obrazně řečeno. Jen tak je možno požadovat důstojnou mzdu za odvedenou práci, zajistit kvalitní odpočinek – třeba i pěti týdny dovolené, popřípadě rehabilitaci podle náročnosti profese... a také odpovídající pracovní podmínky, ve kterých nehraje prim pouze bezpečnost práce.

Nebezpečí – a opravdu velké nebezpečí – tkví v tom, že už řadu let se snaží vládní garnitura práva zaměstnanců nejen oklestit, ale snad úplně vymazat. Ukazuje to například účast respektive neúčast zástupců zaměstnanců v dozorčích radách akciových společností. A tak společnost, která toto rozhodnu-

tí uplatňuje, plně ukazuje, že nemá a nechce mít žádnou společenskou odpovědnost. Velkým poučením pro naši republiku by měl být naprosto rozdílný přístup firem v Německu. U těch větších dokonce počet zaměstnanců v dozorčích radách dosahuje padesát procent. To už je nějaké zastoupení.

Velkým problémem připravované novely zákoníku práce jsou ustanovení, která jsou přímo ostudná. Například výpověď ze strany zaměstnavatele bez udání důvodu, nebo neoznamování méně závažných porušení pracovní kázně, což následně může vést k okamžitému zrušení pracovního poměru. Jak se potom můžete účinně bránit, třeba u soudu?! Nelze!

Týká se to dalších a dalších ustanovení, o kterých jsme se už na stránkách našeho internetového magazínu zmiňovali. A kdo se zúčastňuje pravidelných školení pro funkcionáře, zaměřených na pracovní právní problematiku, například vznik, změny a skončení pracovního poměru, pracovní řád, prostě vůbec na veškerou pracovní právní problematiku, ale hlavně také na odborová práva při zastupování zaměstnanců, což je důležité opravdu pro všechny, získá nejen mnoho nových poznatků, ale současně z toho má i pěkně zamotanou hlavu. Ne nadarmo jsou paragrafy klikaté – a to tak, že narovnat je zatím nikdo nedokázal. Ovšem zkoušet se to musí neustále.

III. SJEZD RADY SENIORŮ ČR SE KONAL V PRAŽSKÉM HOTELU OLŠANKA

Za účasti vrcholových politických představitelů se uskutečnil v Praze 12. května 2017 třetí sjezd seniorů České republiky. Řídící jednání přivítala kromě jiných předseda senátu ČR Milana Štěcha, předseda vlády Bohuslava Sobotku, ministra financí Andreje Babiše, ředitele České televize Petra Dvořáka, předsedu ČMKOS Josefa Středulu a další. Během jednání se ještě dostavili ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová a ministr

kultury Daniel Herman. Ve svých zdavicích v první polovině jednání neopomněli připomenout blížící se volby a slíbili řešit ožehavé problémy českých seniorů, které se dotýkaly valorizace mezd a minimálního důchodu a sociálního bydlení. Emotivní byl závěrečný výstup předsedy ČMKOS, kdy kriticky vystoupil k předneseným příspěvkům politických předčecníků. Druhá polovina sjezdu se nesla ve znamení organizačních záležitostí spoje-

ných s volbami do orgánů Rady seniorů. Jednalo se o změnu Stanov, střednědobý program na léta 2017 až 2021 a další dokumenty. V závěru došlo k ocenění členů RS ČR za aktivní práci. Mezi oceněnými byl také Alois Malý. Ve volbách do kolegia pak společně s ním uspěl také Kurt Mužík. Oběma přejeme do jejich další činnosti ve prospěch našich seniorů hodně úspěchů.

Bc. Jaroslav Pejša

Vážené kolegyně a kolegové, jsem velmi rád, že i když z důvodu pracovní neschopnosti se nemohu zúčastnit vašeho dnešního jednání (*Jednání NeRV dne 2. května 2017 – pozn. redakce*), tak mi byla dána možnost vás oslovit alespoň písemně a podělit se s Vámi o své představy, kam by se OSŽ mělo po letošním sjezdu ubírat a jak těchto cílů dosáhnout.

OSŽ si svou dosavadní činností získalo velkou společenskou i politickou prestiž a my nesmíme promarnit to, čeho jsme dosáhli. OSŽ působí ve 30 podnicích a v každém z nich může při obhajobě svých členů využít právě této získané prestiže. Každý úspěch v jednom podniku posiluje i pozici OSŽ v ostatních.

V současné době probíhá neintenzivněji soubor o prestiži OSŽ na Českých drahách, při obraně tohoto podniku, ve kterém pracuje více než 7 tisíc našich členů. Čím úspěšnější v oblasti ČD budeme, tím silněji můžeme hájit naše požadavky i v ostatních podnicích.

Již od roku 2009 odrážíme stupňující se tlaky na další liberalizaci osobní železniční dopravy, vždyť podle původních plánů mělo být do roku 2019 liberalizováno 75 % dálkové osobní dopravy, ale zatím se alternativní doprava GW TrainRegio zmocnil pouze rychlíkové dopravy Plzeň-Most a jiní dopravci Regio Jet a Leo Expres útočí pomocí komerčně provozované dopravy. Jak však sami víte, liberalizace neohrožuje jen ČD, ale za ministra Ťoka došlo k útokům i na české firmy působící v oblasti železničního stavitelství a oprav, například především AŽD Praha. Podle toho, jak ubráníme ČD, tak budeme silní i při obraně tzv. nedrážních podniků.

K úspěchu potřebujeme mít jak politický, tak i mediální vliv. To je náš prvotní úkol. Říká-li politický vliv, tak to neznamená orientovat se pouze na jeden či dva politické subjekty, ale komunikovat se všemi stranami zastoupenými v Poslanecké sněmovně, tak i Senátu. Třeba při úsilí o novelu zákona o zadávání veřejných zakázek, problém zaknihovaných a listinných akcií, bylo nutné, aby ani žádný opoziční klub nevetoval návrh na přednostní projednání zmíněného zákona. Díky kontaktům s poslanci Laudátem a Stanjurou ani TOP 09 ani ODS tento návrh nevetovali a nyní prošel i Senátem.

Víme, že z nynějších vládních stran má nejbliže k našim názorům o železnici ČSSD, ale také víme, jak po minulých volbách přenechala ministerstvo dopravy hnutí ANO.

Náš sjezd se úmyslně koná až po parlamentních volbách, protože je nutné ihned zahájit jednání s tím politickým představitelem, který bude pověřen sestavením vlády. A po jmenování vlády musí budoucí předseda OSŽ začít jednání nejen s ministrem dopravy, ale i ministrem práce a sociálních věcí, ministrem financí i ministrem pro místní rozvoj. Právě tyto kontakty umožnily v době Fischerovy

úřednické vlády zabránit návrhům, které byly pro OSŽ i českou železnici velmi nebezpečné.

Budoucí předseda OSŽ musí mít také na paměti nezapomínat na pravidelné kontakty s poslanci dopravního podvýboru Poslanecké sněmovny a ani na Senát, který může ovlivnit zákony již schválené Poslaneckou sněmovnou.

K zachování politického vlivu musí však OSŽ být také jednotné. Předseda OSŽ musí být stmelujícím a sjednocujícím prvkem a mít na paměti všech 30 podniků, kde působíme. Platí, že vítězství v jednom podniku pomůže OSŽ i v těch dalších 29, ale zároveň prohra v jednom podniku nás poškodí i v těch ostatních. Podle toho, jak budeme soudržní, budeme i respektováni.

K politickému a celospolečenskému vlivu je nutné mít i mediální vliv. Naše webová stránka je sledována jak politiky, tak i novináři, o čemž jsem se mohl přesvědčit během mnohých jednání. Víím, že váš výbor vydává elektronický „Nedrážní obzor“, ale bylo by dobré, kdybyste se více prezentovali i na naší společné webové stránce v rubrice „aktuálně“, protože tak dostanete více do politického i mediálního vědomí problematiku nedrážních. Zároveň je nutné připomenout, že možná nedoceneným je propagační vliv tištěného Obzoru. Je to vlastně naše propagace, kterou můžeme dobře využít zasláním do Poslanecké sněmovny a Senátu a také v sekretariátu ministra dopravy je k dispozici vedle jiného tisku vždy při každé mé návštěvě.

V budoucím období bude také třeba více využívat aktivního pronikání do médií pořádáním akcí, které vzbudí zájem nejprve regionálních sdělovacích prostředků a poté pokud možno i celostátních. Prvním takovým pokusem byla předloňská akce s rozdáváním letáků ve vlacích pošumavských linek, která mezi cestujícími měla pozitivní ohlas. Je možná škoda, že se nám nepodařilo sehnat dostatečné množství odborářů na kandidátku do jihočeských krajských voleb. Ale právě v tomto kraji budeme muset v kontaktní kampani mezi cestující veřejností pokračovat, protože tento kraj již preventivně notifikoval v Bruselu soutěž na zbývající tratě a nevíme, zda tuto notifikaci nevyužije. A nejedná se jen o tento jediný kraj, ale musíme intenzivněji působit i v ostatních krajích, protože jejich společné dotace jsou dvakrát vyšší než dotace dálkové osobní dopravy z ministerstva dopravy. A není to jen problém OSŽ v ČD, ale jak jsem již napsal, úspěch v jednom podniku je možné využít i při tlaku OSŽ v ostatních 29 podnicích, kde působíme.

Ovšem toto úsilí nemůže spočívat jen na bedrech budoucího předsedy OSŽ. Na těchto akcích se musí podílet daleko širší spektrum funkcionářů OSŽ. My však víme, jaký problém byl letos v některých ZO OSŽ s nalezením vhodných kandidátů do ZV. A ne-

stačí jen nalézt nějaké kandidáty, kteří jsou ochotni to na sebe vzít. Oni musí být přesvědčeni, že činnost v odborech má smysl, musí to být pro ně v určitém smyslu koníček. Tímto směrem musí směřovat návštěvy funkcionářů ústředí v základních organizacích a podporu musí poskytnout i obsah pravidelného školení funkcionářů ZO. Jednorázové třídní nebo týdenní školení to však nemůže v plném rozsahu zachytnout. V prvním pololetí roku 2018 musíme vytypovat 20 až 30 nynějších funkcionářů (až do členů ZV OSŽ), kteří opravdu chápou odborářskou činnost jako své poslání. A potom pro ně uspořádat jednorázové dálkový kurs s pravidelnými semináři, který by je opravdu připravil převzít odpovědnost za budoucnost OSŽ. Podobný kurs byl uspořádán pro funkcionáře OSŽ v Javorníku v letech 1993-94 a mnoho jeho absolventů potom patřilo v dalších letech k vedení OSŽ. Podobně byl další kurs o deset let později, ale ten už tak úspěšný nebyl. Důvodem bylo možná to, že byl od počátku pořádán s akreditací ministerstva školství jako rekvalifikační pro práci personalisty. Více absolventů po jeho skončení pak začalo pracovat pro zaměstnavatele a jen menšina pro OSŽ. Proto ten budoucí kurs by neměl být rekvalifikační a nemít žádnou akreditaci, aby nelákal ty, kdo chtějí hledat jistotu budoucího uplatnění u zaměstnavatele, ale aby sloužil výhradně potřebám OSŽ. To však neznamená, že by neměl mít kvalitu blízkou se bakalářskému studiu. Jsme schopni zajistit výuku za pomoci vysokoškolských vyučujících, například z Univerzity Pardubice i jiných vysokých škol. Obsah by však měl vycházet z požadavků OSŽ, které by stanovila komise složená ze zkušených a vzdělaných funkcionářů OSŽ. Kurs by pro OSŽ rozhodně nebyl levnou záležitostí, ale je nutné prostředky, které máme k dispozici, věnovat budoucnosti a naše budoucnost spočívá ve schopných a zapálených funkcionářích. Bez nich bude beznadějně klestat počet členů OSŽ. Pamatujme, že jen „kdo sám hoří, ten může zapalovat jiné“.

OSŽ má za sebou 27 let úspěšné činnosti a domnívám se, že letošní sjezd bude přelomovým, buď udržíme dosavadní prestiž a získáme novou dynamiku, nebo budeme postupně méně respektováni, budeme vyprahlí a nebudeme schopni oslovit nové členy.

V Praze 1. května 2017

Kdy zaplatit daň z nemovitostí

Jedinou daň, která se platí předem, je daň z nemovitosti. Termín pro podání daňového přiznání k dani z nemovitosti je tradičně posledního ledna, ale termín pro zaplacení daně je až v květnu (a listopadu).

Po podání daňového přiznání a zaplacení daně z příjmů za minulý rok nás letos čeká ještě další platba, a to daň z nemovitosti. Přiznání k dani z nemovitosti se podává jen jednou, při nabytí nemovitosti, ale daň se platí každý rok, vždy na jaře za daný kalendářní rok. Vzhledem k tomu, že nemusíte podávat přiznání, je daň z nemovitosti často daní, na kterou se zapomíná. Připomene vám to až složenka od krajského finančního úřadu.

V letošním roce se složenky rozesílají od konce dubna do 19. května.

Daň z nemovitosti je v plné výši odváděna do městských a obecních rozpočtů, představuje nezanedbatelný příjem a při stanovování její výše mají poslední slovo samotné obce a města. Výše daně z nemovitosti se počítá na základě základního výměru jako daň z pozemku a daň ze staveb a jednotek, k tomu se dále přidává koeficient podle geografické příslušnosti (podle počtu obyvatelstva v daném městě a obci) a také místní koeficient, který stanovují místní zastupitelé. Daň z nemovitosti je většinou stejná každý rok, záleží ale na tom, zda se právě ve vaší oblasti město nerozhodlo daň zvýšit.

Vyměřená daň se platí každý rok do 31. května. Pokud máte vypočtenou daň větší než 5000 Kč, můžete platit ve dvou splátkách, první v květnu a druhou do konce listopadu. V takovém případě dostanete složenky dvě. Můžete ale zaplatit daň i najednou v jedné květnové splátce. Vyměřenou daň můžete platit převodem z účtu, poštovní poukázkou na poště bez poplatku, na pokladně vašeho finančního úřadu, na pokladně ČNB nebo prostřednictvím SIPO. Většinou lidé platí daň podle výměru, který dostávají spolu se složenkou vždy každý rok od krajského finančního úřadu. Částka bývá stejná jako za předchozí rok, ale může se měnit podle toho, jak obec a město používají místní koeficienty.

O výši částky tradičně finanční úřady informují rozesláním složenek se splatnou částkou. Složenky se rozesílají postupně tak, aby se případně netvořily na poštách při placení daně z nemovitosti fronty. Na začátku tohoto roku jste také mohli požádat o zaslání informací k placení daní z nemovitosti na emailovou adresu, v takovém případě stačilo donést žádost o zaslání informace k placení daně na příslušný finanční úřad do 15. března 2017. Email pak nahrazuje složenku a obsahuje všechny důležité informace: částku daně, výši nedoplatku, nebo přeplatku, platební údaje, včetně QR kódu.

Pokud máte obavy, že jste složenku nedostali, tak se obraťte na místní finanční úřad. Občas se stane, že jste během roku změnili bydliště, složenka tak přišla na starou adresu a vrátila se zpátky na FÚ. Daň samozřejmě můžete zaplatit i bez složenky, stačí si jen ověřit správnou částku daně, s tím by vám mělo pomoci místní pracoviště finančního úřadu.

Pokud nezaplatíte daň do 31. května, tak stejně jako u daně z příjmů je finanční úřad benevolentní a ještě několik následujících dní můžete daň zaplatit bez pokuty a úroků z prodlení. Letos poslední termín, kdy by měl mít finanční úřad peníze za daň z nemovitosti na účtu, je 6. června. Po tomto dni už naskakují za dlužnou částku úroky. Výše úroku podle § 252 odst. 2 odpovídá ročně vyšší repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o 14 procentních bodů.

Jak může zaměstnavatel určovat dovolenou

Právo určit čerpání dovolené má podle zákoníku práce zaměstnavatel (až na výjimky, kdy toto právo náleží zaměstnanci). Dovolenu však nemůže určovat zcela svévolně, musí ji určit v tom kalendářním roce, ve kterém na ni vznikl nárok. Například dovolenou za rok 2017 by měl zaměstnanec vyčerpat právě v tomto roce.

Určování dovolené má probíhat podle písemného rozvrhu, který je zaměstnavatel povinen předem připravit. Při přípravě tohoto rozvrhu by měl zaměstnavatel přihlídnout jak ke svým provozním důvodům, tak i k oprávněným zájmům zaměstnance, tedy k tomu, jak by sám zaměstnanec rád čerpal dovolenou.

Konkrétní termín dovolené je zaměstnavatel povinen oznámit zaměstnanci písemně alespoň 14 dní předem (pokud se nedohodl se zaměstnancem na jiné době). Pokud by mu chtěl nařídít dovolenou v kratším čase, musel by se s ním na tom domluvit – byl by nutný souhlas zaměstnance.

Pokud zaměstnavatel dovolenou rozdělí na více částí, měla by alespoň jedna z nich trvat nejméně 2 týdny. Pokud by s tím však zaměstnanec souhlasil nebo by si to dokonce sám přál, pak mu může zaměstnavatel určovat dovolenou i po kratších částech.

Existují dvě výjimky, kdy si zaměstnanec může sám určit čerpání dovolené. Jedná se zejména o situaci, kdy má zaměstnanec nevyčerpanou dovolenou z předchozího kalendářního roku.

Pokud mu zaměstnavatel neurčí termín nástupu na tuto dovolenou do 30. června následujícího roku, může si zaměstnanec sám určit čerpání této tzv. „staré“ dovolené. Stejně jako zaměstnavatel ale musí nahlásit termín čerpání dovolené alespoň 14 dní předem – pokud se nedohodl se zaměstnavatelem jinak.

Druhou výjimkou je čerpání dovolené bezprostředně po skončení mateřské dovolené a před nástupem na rodičovskou dovolenou. Pokud zaměstnanec na toto období požádá zaměstnavatele o čerpání dovolené, je zaměstnavatel povinen této žádosti zaměstnance vyhovět.

Nejčastějším firemním benefitem je stravné

Firmy poskytují zaměstnancům různé benefity. Většinou se jedná o příspěvky na stravné. To poskytovalo v minulém roce 71 procent zaměstnavatelů. V průměru činil příspěvek na jedno jídlo v loňském roce 45 korun.

Kromě stravného je oblíbeným příspěvkem penzijní nebo životní pojištění, příspěvek na vzdělávání, dovolená nad rámec zákona, pružná pracovní doba, příspěvek při významných nebo pracovních výročích, poskytnutí placeného pracovního volna při překážkách v práci na straně zaměstnance či využívání služebního vozidla pro soukromé účely.

Nejedná se o benefity poskytované a nabízené plošně. Nárok na benefit tak nemají všichni zaměstnanci. Oproti příspěvku na stravné. Mezi selektivně poskytované benefity patří především služební auta pro soukromé účely, pružná pracovní doba, možnost práce z domova ale i příspěvek na penzijní a životní pojištění.

Například firma AŽD Praha kromě pěti týdnů dovolené a příspěvku na stravování přispívá na vzdělávání svých zaměstnanců ve formě výuky cizích jazyků, nadstavbových studijních programů či odborných kurzů a školení.

Právě příspěvek na vzdělávání je po stravování a pojištění třetím neoblíbenějším. Pak i poskytování dovolené nad rámec zákona. Průměrně je zaměstnancům v těchto fir-

Bc. Renata Doušková,
tajemnice NeRV OSŽ

Miroslav Novotný,
místopředseda OSŽ,
předseda NeRV OSŽ

mách poskytováno 5 dní dovolené navíc. Takový bonus nabízí svým zaměstnancům třeba Správa železniční dopravní cesty (SŽDC), která je státní organizací. Kromě toho nabízí i zkrácení stanovené týdenní pracovní doby, kondiční pobyty pro vybrané provozní zaměstnance a nárok na jízdní výhody. Zaměstnanci také využívají příspěvky a výhody, které nabízí Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP). Jedná se například o příspěvek na stravenky, na rekreace a dětské tábory, na sportovní a kulturní akce a na sportovní vybavení, sociální výpomoci a půjčky. Zaměstnancům jsou dále při životním a pracovním výročí a při odchodu do starobního či invalidního důchodu poskytovány odměny vyplývající z kolektivní smlouvy.

Dopravní podnik města Brna (DPMB) přispívá zaměstnancům na rehabilitace. Zaměstnanci také dostávají odměny a dary, když mají životní či pracovní výročí. Samozřejmě je u tohoto podniku benefit v podobě jízdních výhod, jak pro zaměstnance, tak i rodinné příslušníky.

Více než polovina zaměstnavatelů poskytuje tyto benefity:

- * příspěvek na stravování (v podobě stravenek, nebo prostřednictvím vlastního stravovacího zařízení),
- * příspěvek na penzijní nebo životní pojištění,
- * příspěvek na vzdělávání,
- * dovolenou delší než 4 týdny,
- * pružnou pracovní dobu,
- * služební vozidlo pro soukromé účely,
- * pracovní volno s náhradou mzdy při překážkách v práci na straně zaměstnance
- * příspěvek při významných událostech (narození dítěte, odchod do důchodu atd.).

Nezaměstnaní dostanou méně peněz než dosud – polepší si jen ti, kdo odpracují veřejnou službu

Dlouhodobě nezaměstnaní lidé si budou muset vystačit s nižšími dávkami. Místo životního minima dostanou po půl roce jen existenční minimum – tedy nejvyšší dávku, kterou stát vůbec vyplácí. Kdo bude chtít víc, musí si zajistit a odpracovat tzv. veřejnou službu.

Člověk, který je dlouhodobě nezaměstnaný, dostane po půl roce bez práce od státu jen 2200 korun na měsíc místo dosavadních 3410 korun. Tedy pouze částku existenčního, nikoliv životního minima.

Pro to, aby dosáhl na státní pomoc alespoň v dosavadní výši, bude muset odpracovat 20 hodin takzvané veřejné služby za měsíc. Pokud k nim přidá dalších deset, může si oproti dosaavadnímu stavu polepšit a získat 4000 korun.

Novelu prosadila ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová za ČSSD.

Novinka se ale nevztahuje na všechny dlouhodobě nezaměstnané. Nebude se týkat lidí nad 68 let a starobních důchodců, invalidů druhého a třetího stupně, rodičů na rodičovské dovolené nebo třeba osob pečujících o postiženého příbuzného.

Povinnost zajistit si veřejnou službu nebudou mít úřady práce, ale přímo žadatelé o dávku.

Pokud v okolí žádné místo nenajdou, mají smůlu. Návrh poslankyně Zuzany Kailové, aby v takovém případě lidé o peníze nepřišli, totiž Sněmovnou neprošel.

Mezi veřejné práce, které si lidé můžou vybrat, nepatří zcela jen úklidy chodníků nebo sněhu. Jejich síly mohou využívat kromě obcí i neziskové organizace nebo charita. Lze třeba vozit starým lidem obědy, pomáhat jim v domácnosti s nákupem, či drobnými opravami. Nezaměstnaní můžou uklízet ve školách, dělat úřednické práce pro městské úřady apod. Bude se přihlížet k tomu, jakou kvalifikaci člověk má.

O veřejně prospěšné práce v souvislosti s dávkami v hmotné nouzi se vedly spory už v minulosti. V roce 2012 je tehdejší ministr práce Jaromír Drábek z TOP 09 zavedl pro nezaměstnané povinné – tehdy už po dvou měsících v evidenci. Pokud odmítli, úřady práce je vyřadily z evidence. Ještě v témže roce se ale část sociálních demokratů obrátila na Ústavní soud a ten povinnost zrušil s tím, že jde o období nucených prací.

Prodloužený víkend v Japonsku

Země, která má speciální slovo pro smrt z přepracování, chce zaměstnancům ulevit. Společná iniciativa japonského ministerstva hospodářství a tamních profesních skupin má firmy vést k tomu, aby poslední pátek v měsíci pouštěly pracovníky domů již ve tři hodiny.

Největší japonské podnikatelské sdružení Keidanren, které zastupuje zájmy více než 1300 firem, přislíbilo, že se do akce zapojí. Zatím nelze celkově vyčíslit, kolik firem svým zaměstnancům prodloužený víkend nabídne. V tomto směru je výmluvný postoj samotného ministerstva, které novinku prosazuje, a dosud se nerozhodlo, zda ji bude následovat.

Důvody, proč by japonští zaměstnavatelé měli svým pracovníkům ulevit, nicméně nepostrádají hospodářskou logiku. Existuje průkazný vztah mezi volným časem, dovolenou a spotřebou. Kdyby si ale museli zaměstnanci volné hodiny „nadělavat“ v jiných dnech, přínos celé akce by byl jen omezený.

Společnost CZ Loko nahradila ztráty z ruského trhu

Od zavedení sankcí vůči Rusku přišla společnost CZ Loko z České Třebové o zakázky za 700 milionů korun. Ztráty z ruských trhů výrobce lokomotiv nahradil v jiných zemích. Uspěl v zahraničí je životní nutnost, protože český trh by firmu neuživil. Podíl exportu se stále zvyšuje a tvoří více než 60 procent tržeb.

Úspěch firma zaznamenala třeba v Pobaltí, Turecku, Itálii, Finsku, Polsku a Balkáně. Nové trhy hledají neustále jak uvedl generální ředitel Josef Gulyás. Jeho tržby se v posledních letech pohybují přes dvě miliardy korun. Společnost v současnosti zaměstnává 800 lidí.

Hlavní závod má v České Třebové, další provozovny v Jihlavě a Nymburce, v Žamberku vlastní laserové centrum, které se podílí na výrobě kabin, chladičů, nádrží a dalších kovových komponentů lokomotiv a traťových vozidel.

Rozhodující podíl na tržbách už má nová produkce lokomotiv a speciálních drážních vozidel. CZ Loko není opravcem, co občas vyrábí, ale výrobcem, co zároveň lokomotivy opravuje. Dceřině společnosti má holding v Polsku a Itálii. Po založení těchto firem se obchod s exportními zeměmi zvýšil. Podnik tam zaměstnává místní lidi.

Železničním dopravcům do Itálie dodává v těchto dnech společnost CZ Loko tři posunovací lokomotivy 741.7. Zvýší počet lokomotiv této značky v zemi už na bezmála šest desítek.

ZMĚNY VE VRCHOLNÉM VEDENÍ MANAGEMENTU AŽD Praha s.r.o. a VUZ, a.s.

Dne 17. března 2017 se v Praze uskutečnilo jednání vrcholného managementu společnosti AŽD Praha. Generálním ředitelem byl opětovně zvolen Ing. Zdeněk Chrdle, MBA, který současně i nadále zastává funkci jednatele. Společnost AŽD Praha takto vede už od roku 2003.

Foto: AŽD Praha

Na přelomu roku došlo ke změně ve vrcholném vedení Výzkumného Ústavu Železničního (VUZ), dceřině společnosti ČD. Novým předsedou představenstva a generálním ředitelem se stal Mgr. František Bureš, MBA, LL.M., který předtím působil ve funkci člena představenstva akciové společnosti České dráhy.

Foto: Jiří Adolf

Cisterny do Francie

Český Legios Loco vyrobí padesát železničních cisteren pro francouzskou firmu Ermewa Ferroviaire. Vagony v celkové hodnotě 190 milionů korun dodá ještě letos.

Ermewa se specializuje na pronájem železničních vozů. První vagony mají z lounských závodů odjet do Francie v prvním čtvrtletí letošního roku. Smlouvu v Paříži podepsali ředitel nákupu společnosti Ermewa, Franck Charrier a generální ředitel společnosti Legios Loco, Petr Vlček.

„Podpis smlouvy je pro nás významná událost, která potvrzuje fungující spolupráci. Jsme připraveni i nadále splňovat vysoké nároky společnosti Ermewa a pevně věříme, že zodpovědným a inovativním přístupem si důvěru zasloučíme,“ říká k uzavřenému obchodu Vlček.

Legios Loco patří mezi nejvýznamnější evropské železniční výrobce, v loňském roce vyexportoval zakázky za 55 milionů eur. Nadále plánuje expandovat na největší světové trhy.

Mezi větší zakázky Legiosu patří například ta z loňského listopadu, kdy firma dodala 13 cisternových vozů mezinárodní organizaci DS-Mineralöl. Další významný obchod proběhl s firmou Wascosa se sídlem ve Švýcarsku.

Čína zahájila provoz na železniční nákladní trase do Londýna

Čína zahájila první přímé železniční nákladní spojení do Londýna. Nákladní vlaky budou přepravovat zboží z obchodního centra I-wu ve východočínské provincii Če-ťiang do Británie celkem 18 dní, sdělila dnes agentura Nová Čína. Projekt je součástí takzvané nové Hedvábné stezky mezi Evropou a Čínou.

Trasa dlouhá zhruba 12 tisíc kilometrů povede z Číny přes Kazachstán, Rusko, Bělorusko, Polsko, Německo, Belgie a Francii do Británie. První vlak se vydal z I-wu na cestu 1. ledna a veze náklad oděvů, tašek a dalšího spotřebního zboží. Vzhledem k různému rozchodu kolejí v jednotlivých zemích bude nutné náklad několikrát překládat.

Čínské státní železnice již provozují nákladní dopravu mezi Čínou a některými jinými evropskými městy, například Hamburkem a Madridem. Londýn bude patnáctým evropským městem, které se připojí k nové Hedvábné stezce, uvedl zpravodajský server BBC.

Britský premiér David Cameron si Čínu velmi předcházal a jeho plánem bylo udělat z Británie hlavní bránu pro vstup čínských investic na Západ. Jeho nástupkyně Theresa Mayová na něj navazuje.

NEZAPOMEŇ!

Neustále rostoucí přepravní nároky kladené na ČSD v padesátých letech 20. století vedly k zásadnímu rozhodnutí převést dopravu na nejzatíženějších tratích do elektrické trakce. Byla zvolena, jako nejlepší vyhovující, napájecí soustava 3 kV stejnosměrného proudu.

Modernizace měla postihnout tzv. hlavní přepravní proud z Prahy přes Olomouc, Ostravu, Žilinu do Košic s pokračováním do Čierne nad Tisou až na tehdejší hranice se Sovětským svazem. Prioritní byla i uhelná dráha od Ústí nad Labem po Kolín, následně s okolím těžby uhlí. První úsek na Slovensku Liptovský Mikuláš - Štrba - Spišská Nová Ves byl otevřen v roce 1955. Elektrizaci prováděli zaměstnanci ČSD a nově zřízeného podniku „Elektrizace železnic Praha“. Bylo zvoleno řetězové zavěšení troleje s nosnými lany. Stožáry na trati se použili trubkové, v nádražích mřížové, tzv. brány. Stavěly se měnirny, kde se napětí transformuje z 22 kV na 3kV.

Výrobou nových lokomotiv byla pověřena plzeňská lokomotivka Škoda. První řadou elektrických lokomotiv byla řada E 499.0 dodávaná v letech 1953 - 1959. Při konstrukci mechanické části lokomotivy bylo užito švýcarských licenčních podvozků lokomotivy

od firmy SLM řady Ae 4/4. V každém podvozku jsou uloženy dva trakční motory s převodem 1:2,27. Lokomotiva mohla vytápnout vlakovou soupravu, a to soustavou 3 kV stejnosměrného proudu. Lokomotivy měly na svou dobu vkusné karoserie. Do čísla 38 byly v modrokrémovém nátěru, dále pak již v zeleno-krémovém nátěru, který se později začal používat pro všechny elektrické lokomotivy stejnosměrného napájení. Lokomotivy měřily 15 800 mm a jejich hmotnost byla 82 tun. Dosahovaly maximální rychlost 120 km/hod.

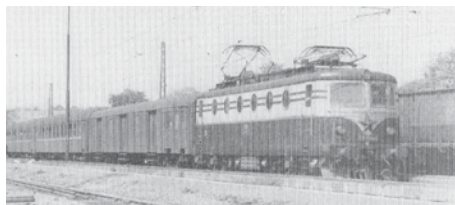
V roce 1958 byla vyrobena inovovaná verze řada E 499.1, u které již byly použity nové české podvozky. Hmotnost lokomotivy vzrostla na 84 tun. Změna byla i v řídicích obvodech a některých konstrukčních zdokonaleních.

V roce 1959 začaly dodávky série. Lokomotivy těchto řad byly konstruovány jako univerzální, tzn. pro rychlíky, osobní vlaky i pro vlaky nákladní. Tato koncepce zklamala a tyto lokomotivy našly plné uplatnění pouze v osobní dopravě.

Zajímavostí je, že první lokomotivy řady E 499.0 musely být v letech 1953 a 1954 zkoušeny v Polsku, protože v Československu nebyly hotové tratě ani zkušební okruh.

(Čerpáno z knih a zdrojů týkajících se železnice, lokomotiv a železných dráh)

NÁSTUP ELEKTRICKÝCH LOKOMOTIV

E 499.0

E 499.1

ZAHÁJENÍ DOPRAVY NA TRATI AŽD PRAHA

V sobotu 1. dubna 2017 byla slavnostně zprovozněna rekreační linka Lovosice–Most v režii nového železničního dopravce AŽD s.r.o. Praha. Za přítomnosti mnoha pozvaných hostů byla na 1. nástupišti železniční stanice Lovosice hlavní nádraží generálním ředitelem AŽD s.r.o. Praha Ing. Zdeňkem Chrdlem a hejtmanem Ústeckého kraje Oldřichem Bubeničkem přestřižena páska. Na svou první cestu se pak vydal motorový vlak, následován mimořádným expresem vedeným lokomotivou „Bardotkou“ v barvách AŽD s.r.o. Praha. Vlaky mají zatím pouze víkendový jízdní řád a jsou zařazeny do integrované dopravy Ústeckého kraje.

Text a foto: Karel Šimáček

OD STAROVĚKU PO SOUČASNOST

1. ČÁST

Vážení čtenáři,

v minulém příspěvku jsem se Vám snažil objasnit pojmy jako je výchova, vzdělávání a s tím nutně související smysl vědy pedagogika. Zmínil jsem, že snahy o výchovu jsou staré jako lidstvo samo a institucionalizace výchovy ve vzdělávacích zařízeních je známa už i u starověkých kultur. Současný systém, jak jej známe v současné době, čerpá své kořeny a myšlenky již v Antice. Z antického Řecka a Říma vychází evropský základ vzdělanosti, který spočívá v latině Marca Tullia Cicerona jako vzoru středověkého vědění, sedmero svobodných umění, řecké filozofii Platona či Aristotela, nebo v první publikaci didaktiky (teorie výuky „O výchově řečníka“), kterou zpracoval římský filozof Marcus Fabius Quintilianus.

Se zánikem Západořímské říše a s počátkem stěhování národů v roce 476 n. l. nastupuje středověký pohled na výchovu, který vychází z židovsko-křesťanského paradigmatu. Středověká výchova staví zejména na vyvádění člověka z přílišné ponořenosti do pozemského života k Bohu. Jakýsi pomyslný monopol na výchovu získává křesťanská církev a je prosazována nadvláda víry nad rozumem. S rozkvětem středověké společnosti dochází k rozmachu měst, růstu měšťanstva a mimo jiné k rozvoji školských soustav. Vznikají tzv. farní, katedrální, klášterní a měšťské školy. Fenomémem středověku pak je vznik prvních středověkých univerzit. Jako první vznikají univerzity v Boloni (1088), Paříži (1150), Oxfordu (1167), Cambridgi (1209). Za pozoruhodné je možné považovat, že do této mimořádné společnosti prvních univerzit se dostává i pražská Karlova univerzita (1348). V Krakově otevírají univerzitu roku 1364 a ve Vídni 1365. Ve švédské Uppsale dokončí až roku 1477.

Na středověkých univerzitách se studovalo na artistických fakultách (rozumějte filozofických) tak jako dnes v bakalářském, magisterském a doktorském stupni. Studium probíhalo samozřejmě v latině. Bakalářské studium spočívalo ve studiu Sedmera svobodných umění ve dvou fázích. První fází bylo tzv. trivium, které zahrnovalo studium gramatiky, rétoriky a dialektiky. Zatímco první dva výrazy jsou poměrně známé, v případě dialektiky může docházet k různým výkladům. V našem případě rozumíme dialektiku jako umění rozboru, diskuze, schopnosti argumentace a námitky, které jsou podpořeny racionálními argumenty. Druhou fází bylo tzv. quadrivium, ve kterém se studovaly aritmetika, astronomie, geometrie a múzika. Jistě mnohé z Vás napadne, proč múzika mezi čistě matematickými vědami. V případě Sedmera svobodných umění jde v múzice o čistou hudební teorii. Vyjádření hudby pomocí no-

tového zápisu je spíše věcí novověku a současné doby. V období prvních středověkých univerzit šlo o vyjádření teorie hudby a harmonie.

Po absolvování bakalářského stupně mohl student nastoupit ke studiu magisterskému, kde se mohl vzdělávat v odvětvích práva nebo medicíny. Magisterský stupeň následovalo doktorské studium, kde absolvent mohl získat doktorský titul v oblasti teologie. Na závěr je nutné podotknout, že ukončení každého stupně trvalo 6 let. Zatímco každá středověká univerzita disponovala artistickou fakultou s bakalářským studiem, magisterská a doktorská studia byla umístěna pouze na některých univerzitách. Z této doby pochází první zmínky o mobilitě studentů za studiem jednotlivých oborů. Významným studentem – cestovatelem z této doby je Erasmus Rotterdamský. Jen málo současných studentů, kteří vyjíždějí na různé zahraniční studijní pobyty, tuší, kde vznikl základ těchto zahraničních mobilit a po kom je právě program Erasmus pojmenovaný. Jako pozoruhodné je nutno podotknout, že tento model vysokoškolského studia přetrvával v Evropě až do nedávné minulosti – v zemích Rakousko-Uherska byly artistické fakulty zrušeny až v roce 1848.

S Kolumbovými objevy a rozvojem věd v Evropě nastupuje novověk a s ním nové myšlenky renesance a humanismu. Bohužel přichází reformace a protireformace, jejichž snahou je proces nápravy poměrů v církvi s cílem návratu k církvi prvotní. Počátek novověku nepřináší tedy jen nové myšlenky, nový pohled na výchovu člověka – Ego cogito, „člověk myslící“, ale i mnoho krvavých konfliktů, potlačení činnosti mnoha filozofů a reformátorů systému výchovy a vzdělávání. Z této doby musím zmínit filozofy Reného Descarta s jeho myšlenkou „pochybuji, tedy jsem, myslím, tedy jsem“, nebo Fracise Bacona a v neposlední řadě nám dobře známého Jana Ámose Komenského. Humanismus jako myšlenkový směr se zabývá člověkem, který se obrací k pozemskému životu, návratu k antice a antickým ideálům. Do popředí se dostávají směry jako je antropocentrismus, individualismus či realismus.

Asi každý z nás se v průběhu svého života dozvěděl něco o J. A. Komenském. Ten má pro v kontextu evropské výchovy a vzdělávání nezastupitelnou roli. V průběhu svého života popsal něco okolo 500 výukových metod. Dnešní studenti se v obecné didaktice učí pouze 9 základních metod... Jako první stanovil pro nástup do školy věk 6 let a zavedl do výuky pojem frontální a hromadnou výuku v třídách cca 30 žáků. Mnoho jeho myšlenek přejímají současné didaktiky a jeho dílo ovlivnilo velké množství jeho následovníků. Skoro současníkem Komenského je ang-

lický filozof John Locke. Nejspíš nikdy se již nedozvíme, zda se tyto dva významní pedagogové za Komenského pobytu v Londýně setkali. Přesto je nesporné, že Komenského odkaz silně Lockeho ovlivnil. Ve své práci se zaměřil na individuální výchovu mladého gentlemana, na myšlenku pracovní školy, učení nápodobou a důraz radostného prožitku výchovy. Z díla Lockeho známe pojem „tabula rasa“. Locke člověka popisuje jako nepopsanou desku, který přichází na svět čistý a neposkvrněný. Člověka tvoří výchova zaměřená na vhodné a žádané podněty. Díky takové výchově se z člověka vyvíjí jedinec, který je schopný plnit své životní úkoly.

I Jean Jacques Rousseau se inspiroval Komenského dílem. Tento filozof, který umřel prakticky v předvečer Francouzské revoluce, přichází s myšlenkou přirozené výchovy. Podle něj se dítě rodí dobré, kazí je až negativní vlivy společnosti. Své myšlenky popsal mimo jiné i v knize Emil čili o výchově kde se zabývá výchovou nového občana. Zde je možné spatřovat myšlenky, kterými se inspirovala Francouzská revoluce a které následně stály na zrodu alternativního školství. Je však nutné zmínit, že Rousseau ovlivnil významně i vznik filantropismu. Filantropisté požadovali zásadní školskou reformu, kritizovali formalismus staré školy, která přeceňuje výuku klasických jazyků a náboženskou netoleranci. I v těchto myšlenkách je možné spatřovat důvody pro změny ve školství, které se koncem 18. století začaly projevovat i v našich zemích.

Na závěr tohoto příspěvku bych rád vyvrátil jeden z mýtů, kterými nás zahlcovala školní docházka. Nikdy nezapomenu na hodinu dějepisu, kdy jsme se dozvěděli, že císařovna Marie Terezie (pokud bych chtěl být hnidopich, tak budu tvrdit, že nikdy císařovnou nebyla a ani být nemohla – ale učili nás to ve škole) zavedla v zemích Rakousko-Uherska povinnou školní docházku. A naprosto kategoricky mohu nyní potvrdit, že to nikdy neudělala!!!! Marie Terezie pouze pozvala do Vídně z pruské Zaháně pedagoga Johana Ignáce Felbingera, který na svátek Mikuláše roku 1774 u nás zavedl tzv. Tereziánský školský řád. Ten spočíval ve vytvoření systému základního vzdělávání, který se skládal ze škol triviálních, normálních a hlavních. V těchto školách pak zavedl všeobecnou vzdělávací povinnost pro děti od 6 do 12 v jazyce srozumitelném žákům a vytvořil model vzdělávání učitelů. Možná nevnímáte rozdíl mezi všeobecnou vzdělávací povinností a povinnou školní docházkou. Přesto však rozdíl je propastný. Do roku 1869, kdy vznikl tzv. Hassnerův zákon a s ním i institut povinné školní docházky, sice jakási povinnost existovala, přesto však chyběla kontrola, důslednost a možnost sankce za nedodržení této povinnosti. Ta přichází až téměř po sto letech a model z roku 1869 je v různých obměnách platný dodnes u nás a i v mnoha evropských státech.

V příštím příspěvku se budu věnovat situaci ve školství od konce 19. století do současnosti. Pevně doufám, že jsem Vás příliš neunavil a budete mít zájem i o další příspěvky.

Dobry den. Další zastávkou našich medicínských toulék je MOČOVÝ SYSTÉM = ledviny a vývodné cesty močové a jejich nejčastější nemoci. Na začátku si přiblížíme základy anatomie a fyziologie močového ústrojí.

LEDVINY (ren, nefros) jsou párovým parenchymatózním orgánem, fazolovitého tvaru, velikost 12 x 6 x 3 cm. Uloženy jsou v tukovém obalu v bederní krajině. Zásobují je renální tepny, což jsou příčné větve břišní aorty. Mohutnými renálními žilami jsou připojeny na dolní dutou žílu.

Hlavní funkce ledvin v organismu je **zbavení krve odpadních látek** bílkovinného metabolismu – močoviny (urei) a kreatininu, **udržují stálé vnitřní prostředí**, stálou **koncentraci minerálů** (Na-sodíku, K-draslíku, Cl-chloridů, Ca- vápníku, P- fosforu), udržují stálou **kyselost vnitřního prostředí**, udržují **objem celkové vody** v organismu, produkují důležité látky (renin, erythropoetin, calcitriol - aktivní vit. D). Filtrují krevní plazmu. Denně ledviny vyloučí 1–1,5 l definitivní moč.

Stavba ledviny – kůra ledvin a dřev ledvin. Kůra ledvin – cortex je kryta pevným vazivovým pouzdem 5–7 mm pod povrchem ledviny, vybíhající mezi pyramidy dřev. Obsahuje cca 1 milion mikroskopických funkčních, stavebních jednotek ledvin–nefronů. **Dřev – medulla renalis** – uspořádaná do 10-20 pyramid, na vrcholcích dřevových výběžků se upínají ledvinné kalichy, kam ústí sběrací kanálky, ledvinné kalichy přecházejí do ledvinné pánvičky, z které vystupují močovody.

Nefron – stavební a funkční jednotka ledvin. Tvoří ho: *vas afferens – přívodná céva, která se stáčí do složitěho klubka – *glomerulu (+), vývodná céva glomerulu – vas efferens. (+) Glomerulum – složitě klubko kapilár, ve kterém se uskutečňuje filtrace krevní plazmy. Do Bowmanova váčku (okolí glomerulu) je přefiltrována primární moč (cca 180 l/24h), tvoří slepý začátek ledvinných kanálků, kam primární moč odtéká. Systém ledvinných tubulů je tvořen proximálním stočeným kanálkem, Henleovo kličkou, distálním stočeným kanálkem a sběracím kanálkem. Jejich hlavní funkcí je zpětná resorpce primární moči do oběhu (99%) a tvorba moči definitivní (1%).

Močové cesty začínají sběrnými kanálky a dělí se na horní a dolní močové cesty.

Horní močové cesty – ledviny a močovody. Dolní močové cesty – močový měchýř a močová trubice.

Vývodné močové cesty tvoří ledvinové kalichy, pánvičky a močovody. **Ledvinové kalichy** mají nálevkovitý tvar, upínají se na vrcholcích dřevových pyramid, kde ústí sběrací kanálky. **Ledvinové pánvičky** vznikají spojením ledvinových kalichů. Dosáhne-li náplň 2 ml dochází k peristaltickým stahům stěny tvořené z hladké svaloviny, frekvence 1–5 stahů/min. Močovody (uretery) jsou trubice asi 30 cm dlouhé, probíhající do pánve a šikmo proráží stěnu močového měchýře. **Močový měchýř (vesica urinaria)** je dutý, svalový orgán, měnící tvar podle náplně. U obou pohlaví je uložen za sponou stydkou. Plní se postupně. Moč se zde hromadí před vyprázdněním. Zpětnému přetékání moči do močovodů brání svalovina stěny měchýře. **Náplň močového měchýře (MM)**: cca 150 ml – nucení na močení, 200 ml – vylnutí MM nad sponu, možno palpačně vyšetřit,

350–400 ml – dochází k vyprázdnění – močení (mické), obvykle nepřesahuje objem 500 ml, i za normálních podmínek může dosáhnout objem MM až 700 ml. **Močová trubice (uretra)** začíná ve dnu močového měchýře, část svaloviny dna měchýře přechází i na uretru a vytváří zde vnitřní svěrač močové trubice. Vyprázdňování MM je reflexní děj, který řídí mozková kůra, centrum je uloženo v bederní míše, zevní svěrač uretry je ovládan vůlí. Močová trubice je odlišná u ženy a muže. **Ženy** – délka 3–4 cm, rovná, vyšší náchylnost na záněty močových cest. **Muži** – délka 18–22 cm, esovitě prohnutá, kromě odvodu moči slouží i jako pohlavní vývodní cesta, která odvádí sperma.

Moč se tvoří v ledvinách nepřetržitě a je vedena močovody do močového měchýře, kde se zadržuje a hromadí. V této době je močová trubice pevně uzavřena vnitřním a vnějším svěračem. Po dosažení normální náplně močového měchýře (300–500 ml) vzniká pocit nucení na močení.

Rádně **anamnestické a fyziologické vyšetření** je v nefrologii důležité. Základností četných renálních onemocnění je, že mohou probíhat bezpříznakově a menší příznaky unikají pozornosti nemocného i lékaře. V důsledku toho se onemocnění ledvin objeví u 1/3 nemocných teprve příznaky selhání ledvin vyžadující zařazení do dialyzačně transplantáčního programu.

Anamnéza je významná a nepostradatelná součást diagnostického procesu. Osobní anamnéza je zaměřena na prodělaná onemocnění, úrazy, chirurgické výkony. Urologická anamnéza – veškerá prodělaná onemocnění urogenitálního traktu a jejich terapie, popř. operační výkony. Údaje o současných obtížích nemocného, počátek, okolnosti, průběh, charakter, trvání, průvodní jevy, mikční obtíže, změny charakteru a množství moče. Celkové příznaky urologického onemocnění (zvýšená teplota až horečka, možno ve spojení se zimnicí a třesavkou, možný i afebrilní průběh, celková slabost, únavy, úbytek na váze, gastrointestinální příznaky – nechutenství, nauzea, zvracení, bolest břicha, meteorismus, zácpa či průjem. Charakter bolesti, lokalizace, intenzita, okolnosti vzniku (dysurie – obtížné a bolestivé močení, strangurie – řezání a pálení při močení, nefralgie – tupá, trvalá bolest v bederní oblasti).

Terminologie: nykturie = časté močení v noci, polakisurie = časté nucení na moč, provázené vymočením malého množství moči, urgentní mikce = neodkladné močení, retence moče = stav, kdy není možné vyprázdnit plný močový měchýř spontánní mikcí, inkontinence = samovolný, nedobrovolný odtok moče (stresová, urgentní...), enuréza = samovolné pomočování, u dětí bráno po 4. roce věku, rozlišujeme enurézu denní (e.diurna) a noční (e. Nocturna),

Změny v množství moči: polyurie – zvýšená produkce moče, více než 1,5l/24h, oligurie – snížená produkce moče, méně než 500ml/24h, anurie – zástava tvorby moče, méně než 100 ml/24h

Změny v kvalitě moči: hematurie – příměs erytrocytů v moči, pyurie – přítomnost hnisu v moči, glykosurie – přítomnost cukru v moči, bilirubinurie – přítomnost bilirubinu v moči, albuminurie – přítomnost bílkovin v moči.

Vyšetření moči:

hodnocení pohledem či jednoduchými testy: **množství** = diuréza za 24h, norma 1-1,5 l, **barva** = závislá na množství a koncentraci močových barviv, norma světle žlutá, **zápach** = určuje se z čerstvé moče, slabý zápach i u zdravého člověka, **zákal** = normální čerstvá moč je čirá nebo slabě zkalená, **pH** = zjišťujeme pomocí pH papírků, **hustota** = specifická hmotnost.

Biochemické vyšetření moče: chemické provádíme pomocí testovaných proužků, stanovení (glukózy, bílkoviny, krve...). Chemické vyšetření moči lze provést i laboratorně.

Mikroskopické vyšetření močového sedimentu, získaného centrifugací (odstředěním moče). Sledují se nerozpustné látky v moči (ery, leuko, epitelie...) a patologické příměsi (vále, bakterie, kvasinky...). Zhodnocení chemické i mikroskopické.

Mikrobiologické, resp. kultivační vyšetření umožní kvalitativní a kvantitativní stanovení infekčního agens a stanovení citlivosti patogenu na antibiotika. Nutný odběr sterilní moče do sterilní zkumavky – střední proud moči (hygiena!) či cévkování

Zobrazovací metody – vyšetření ultrazvukem. Sonografie ledvin a odvodných močových cest je základní, neinvazivní vyšetřovací metoda použitelná u každého urologického onemocnění v rámci screeningu (uložení a velikost ledvin, náplň močového měchýře...). Pro pacienta nevyžaduje žádnou specifickou přípravu.

Rentgenové vyšetření: Nativní nefrogram – snímek získaný RTG vyšetřením bez použití kontrastní látky, založený na přirozeném rozdílu pohlavání RTG záření jednotlivými tkáněmi, neinvazivní vyšetřovací metoda, zjišťujeme např. konkrementy, kalcifikaci, tumor, TBC ledvin, prostaty.

Výpočetní tomografie – CT – vyšetření pomocí RTG záření, založené na snímání po atomických vrstvách, CT má vysokou rozlišovací schopnost, lze provádět nativně i pomocí kontrastní látky (p.o., i.v.), průkaz např. retroperitoneálních nádorů a metastáz.

Intravenózní (vylučovací) urografie – IVU – rentgenové kontrastní vyšetření, umožňuje zobrazit ledviny a močové cesty (ledvinou pánvičku, močovody) v průběhu vylučování, i.v. podané kontrastní látky, moči v různých časových intervalech. Rizikem je případná alergická reakce.

Renální arteriografie – podání kontrastní látky do renální tepny, přehledné zobrazení tepenného řečiště ledviny, zobrazení nádorů, cyst ledvin, stenózy renální tepny.

Magnetická rezonance – MR – metoda umožňující velmi dobré rozlišení chorobných procesů v podobě anatomického řezu určitého orgánu zobrazeného počítačem.

Scintigrafie ledvin – radioizotopové vyšetření, při němž se hodnotí rozložení podané radioizotopy v ledvině, umožňuje zhodnotit její velikost, funkční stav a event. chorobné změny

Cystoskopie – vyšetřovací metoda, která lékaři umožní prohlédnout vnitřní povrch dutiny močového měchýře a močové trubice, včetně úseku, který prochází prostatou. Výhodou je možnost zavést skrz tubus malé nástroje a odebrat vzorky, popř. provést malé léčebné výkony.

Mistrovství republiky železničářů v bowlingu nad 45 let

Ve Frýdku-Místku se uskutečnilo ve dnech 15–16. května 2017 mistrovství dříve narozených hráčů bowlingu z celé republiky. Na velice dobře připravených drahách a příjemném prostředí bowlingového centra Jadran předvedli reprezentanti jednotlivých regionů skvělé výkony. Do finálového klání pak postoupilo 8 mužů a 4 ženy podle dosažených náhozů ze základního kola a semifinále. Ve finále potom začali opět od nuly. Je velmi potěšitelné, že se dva zástupci nedrážních objevili na stupních vítězů. Oba shodně obsadili druhá místa. Předvedené výkony by řadu z nich opravňovali k reprezentaci ČR na mistrovství USIC. Poděkování hráčům za vystupování a předvedenou hru, za organizaci patří dík pořadatelům z RSK Olomouc, vedení bowlingového centra a především Šárce Mužikové za celkové zajištění tohoto mistrovství.

*Miroslav Novotný
ředitel mistrovství ČR*

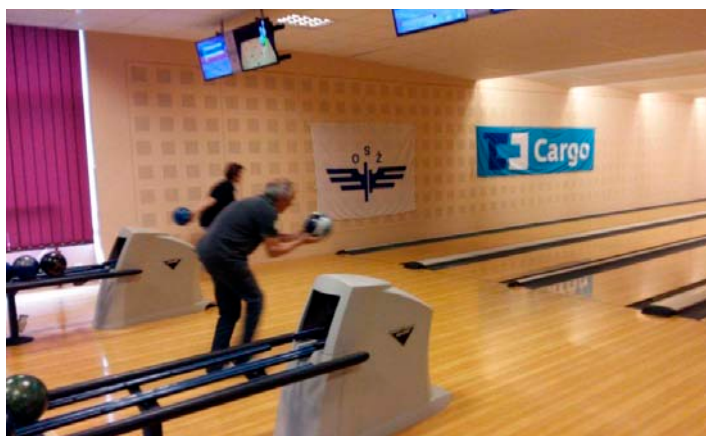
Výsledky:

Muži:

1. Miloš Holý
2. Pavel Vymazal
3. Zdeněk Dvořák

Ženy:

1. Svatava Závadská
2. Hana Pechmanová
3. Marie Michalová

Turnaj NeRV OSŽ v elektronických šipkách

Odborové sdružení železničářů prostřednictvím NeRV OSŽ uspořádalo Celorepublikový turnaj nedrážních členů OSŽ v šipkách mužů a žen pro rok 2017.

Turnaj se konal 2. května v Praze v Domě Bohemika a zúčastnilo se ho 21 hráčů.

1. Rudolf Rozbořil
2. Karel Šimáček
3. Martin Semirád

AZ Servis
AŽD v.z. Brno
RYCO Děčín

1. Renata Dousková
2. Alena Šimáčková
3. Dagmar Halámková

OSŽ-Ú
OSŽ-Ú
DZ poliklinika
Ostrava

Některé svátky jsou mimořádně přívětivé...

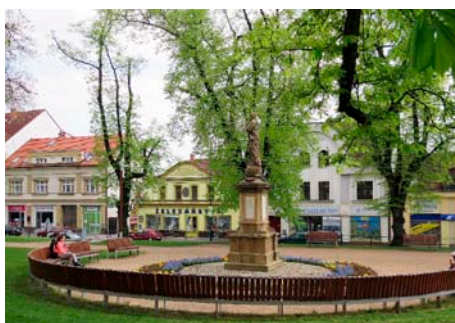
Foto: Jan Buchta

Toulky – Lysá nad Labem

Miroslav Gloss

Zajímavé místo ve středočeském kraji je na trati Kolín–Ústí nad Labem. Lázeňské město na této trati, Poděbrady jsme už navštívili. Dnešní město Lysá nad Labem je místem, které znají zahrádkáři a návštěvníci zdejšího výstaviště, které je pár metrů od vlakového nádraží. Je tady ale k vidění daleko více věcí, které k názvu města přidávají další, Lysá, město barokní. Nejstarší písemná zmínka o Lysé n. Labem je zaznamenána v Kosmově kronice a souvisí s dobou úmrtí knížete Oldřicha v roce 1034. V roce 1647 Lysou získal císařský generál Jan Špork a tehdy započalo období nebyvalého rozkvětu města i okolí. Po smrti zakladatele hraběcího rodu Šporků Jana Šporka se panství ujal jeho syn František Antonín Špork. Zámek v Lysé byl v barokní době několikrát přestavován. Nejpodstatnější změny provedl právě F. A. Špork v roce 1696, kdy byl obnoven augustiniánský klášter, zbudován nový farní kostel a kaple Tří králů. Snad nikde jinde než u zámku Kuks nenajdeme takové množství barokních soch z dílny Matyáše Bernarda Brauna jako tady v Lysé. První z nich uvidíte nedaleko náměstí u kostela sv. Jan Křtitele a dále pak v zámeckém parku. Ten je významnou památkou zahradního umění, jejíž počátky sahají do konce 16. století, kdy Lysá byla komorním panstvím a loveckým zámek Habsburků. Barokní zámek tvoří jednu z výrazných dominant města Lysé nad Labem. V zámeckém parku je k vidění na čtyřicet soch, které pocházejí

z dílny Matyáše Brauna, Ignáce Františka Platzera, u kostela sv. Jan Křtitele je pak na čtrnáct soch, z nich některé jsou připisovány přímo Matyáši Braunovi. Zámek dnes slouží jako domov duchodců, ale samotný zámecký park stojí za návštěvu. Pokud budete mít zájem, můžete navštívit také muzeum Bedřicha Hrozného.

Blahopřejeme

V tomto měsíci slaví narozeniny:

Ivana Cetlová – OHL ŽS Brno EES

Martin Semirád – RYKO Děčín

Josef Šlachta – OHL ŽS Ostrava

Jaroslav Buroň – AŽD m.z. Olomouc

Antonín John – EŽ Praha

Karel Šimáček – AŽD v.z. Brno

Helena Vojtková – ŽPSV ŘS